

www.cmis-int.org

PIUS XII

PRIMO FELICITER
MOTU PROPRIO

Rzym, 12 marca 1948

cmis
CONFERENCE MONDIALE
DES INSTITUTS SECLERS

PRIMO FELICITER MOTU PROPRIO

Rzym, 12 marca 1948

Gdy szczęśliwie minął pierwszy rok od chwili ogłoszenia naszej konstytucji apostolskiej *Provida Mater Ecclesia* i przed oczyma przesuwały się liczne rzesze dusz ukrytych „z Chrystusem w Bogu”[2], idących w świecie drogą świętości i całe swe życie z radością poświęcających „sercem wielkim i duszą ochotną”[3] w nowo powstałych instytucjach świeckich, jakże nie dziękować Bogu za coraz liczniejsze zastępy tych, którzy w świecie praktykują rady ewangeliczne; jakże nie dziękować Bogu za tę potężną pomoc, która w naszych niespokojnych, nieszczęśliwych czasach wzmocniła opatrnościowo katolicki apostołat.

Duch Święty, który nieustannie odnawia[4] oblicze ziemi zniekształcane i oszpecone codziennie nadmiarem zła, powołał dla siebie darem wielkiej i szczególnej łaski wielką liczbę umiłowanych synów i córek, którym z głębi serca błogosławimy w Panu, aby stojąc w szeregach instytucji świeckich byli jako sól niezwiędła[5] w zepsutym świecie, z którego nie są[6], w którym jednak z woli Bożej winni pozostać. Mają oni być w tym świecie światłem, które w ciemnościach świeci i nie gaśnie[7], odrobiną dobrego zaczynu, który działa wszędzie i zawsze, przenika wszystkie środowiska i wszelkimi sposobami, słowem i przykładem, usiłuje wszędzie dotrzeć tak, aby zaczyn Ewangelii ogarnął całe ciasto i wszystko przemieniło się w Chrystusie[8].

Aby instytucje świeckie powstające wszędzie pod wpływem zbawiennego działania Ducha Chrystusowego[9] należycie kierowały się normami konstytucji apostolskiej *Provida Mater Ecclesia* i wydawały obfite owoce świętości, jakich od nich oczekujemy, a także aby roztropnie i dobrze zorganizowane niby wojsko w szyku bojowym [10] mogły mężnie walczyć: podejmując ogólne i specjalne zadania apostolskie, z

wielką radością potwierdzamy wspomnianą konstytucję i po głębokim zastanowieniu, motu proprio, z całą rozważą korzystając z pełni władzy apostołskiej, ogłaszamy i postanawiamy, co następuje:

I. Te stowarzyszenia kapłanów lub świeckich, ślubujących doskonałość chrześcijańską w świecie, które wydają się odpowiadać wymaganiom zawartym w konstytucji apostołskiej *Provida Mater Ecclesia*, nie powinny i nie mogą pod żadnym pozorem nadal uważać się za zwykłe stowarzyszenia wiernych (kan. 684-725)[11], lecz bezwzględnie muszą się przekształcić w instytuty świeckie, co lepiej odpowiada ich charakterowi i potrzebom.

II. W tym podnoszeniu stowarzyszeń wiernych do wyższej formy instytutów świeckich (por. nr I) oraz w ich organizacji zarówno ogólnej, jak i odnoszącej się do poszczególnych przypadków, należy zawsze pamiętać, że we wszystkim musi być zachowany ich własny, specjalny, to znaczy świecki charakter, który stanowi całą rację ich bytu. Nie należy niczego ujmować z pełnej profesji doskonałości chrześcijańskiej, opartej mocno na radach ewangelicznych i prawdziwie zakonnej w swej istocie. Doskonałość ta jednak powinna być realizowana i ślubowana w świecie, toteż trzeba ją dostosować do życia świeckiego we wszystkim, co jest dozwolone i co da się pogodzić z wymaganiami i dziełami tejże doskonałości.

Całe życie członków instytutów świeckich, poświęcone Bogu przez profesję doskonałości, powinno się zamieniać w apostołstwo. Apostołstwo winno być pełnione nieustannie i święcie oraz wypływać z wielkiej czystości intencji, głębokiego zjednoczenia z Bogiem, męznego wyrzeczenia, szlachetnego zapomnienia o sobie i miłości do dusz, tak, aby objawiał się przez nie duch, który je kształtuje, a ono samo nieustannie umacniało i odnawiało tego ducha. To apostołstwo, obejmujące całe życie, tak głęboko i szczerze zwykło przejawiać się w instytutach, że z pomocą i natchnieniem Bożej Opatrzności gorliwa troska o dusze stała się nie tylko dobrą okazją do konsekracji życia, ale w dużej mierze narzuciła instytutom sposób istnienia i formy działania. Tak więc w przedziwny sposób ze specyficznego celu instytutów zdaje się wynikać ich szczególny rys. Apostołstwo instytutów świeckich powinno być wiernie pełnione nie tylko w świecie, ale także niejako od

strony świata, to znaczy przez pracę zawodową i różne formy świeckiej działalności, w miejscach i okolicznościach, odpowiadających warunkom świeckim.

III. Przepisy odnoszące się do kanonicznej karności w stanie zakonnym nie odpowiadają instytutom świeckim i ogólne prawodawstwo, które dotyczy zakonników, nie powinno i nie może stosować się do instytutów, zgodnie z postanowieniem konstytucji apostołskiej *Provida Mater Ecclesia* (art. 2 § 1). Mogą natomiast być zachowane przepisy odnoszące się do instytutów i zgodne z ich świeckim charakterem, pod warunkiem, że nie naruszają w niczym pełnego poświęcenia Bogu całego życia, a także zgadzają się z konstytucją apostołską *Provida Mater Ecclesia*.

IV. Międzydiecezjalna i powszechna struktura hierarchiczna, na wzór żywego organizmu, może być stosowana w instytutach świeckich (tamże, art. 9). Stosowanie jej powinno niewątpliwie dodać im wewnętrznej mocy i stałości oraz zwiększyć ich oddziaływanie i uczynić je bardziej skutecznym. Jednak w dostosowaniu tej struktury do każdego instytutu należy brać pod uwagę naturę jego celu, mniejszy lub większy zasięg jego oddziaływania, stopień rozwoju i dojrzałości, warunki w jakich się znajduje oraz inne tego rodzaju elementy. Nie należy odrzucać ani lekceważyć formy pewnego rodzaju federacji instytutów, które w jakimś stopniu zachowują charakter lokalny, w zależności od kraju, regionu i diecezji, jednak pod warunkiem, że wszystko będzie zgodne z prawem i przeniknięte duchem katolickości Kościoła.

V. Chociaż członkowie instytutów świeckich żyją w świecie, to jednak ze względu na całkowite poświęcenie się Bogu i duszom, do którego się zobowiązują z aprobatą Kościoła oraz ze względu na hierarchiczną strukturę międzydiecezjalną i powszechną, jaką instytuty mogą w różnym stopniu posiadać, są one słusznie na mocy konstytucji apostołskiej *Provida Mater Ecclesia* zaliczone do stanów doskonałości prawnie zorganizowanych i uznanych przez Kościół. Celowo więc instytuty te zostały związane z Kongregacją odpowiedzialną za publiczne stany doskonałości i powierzone są jej kompetencji i staraniom. Dlatego też, zachowując zawsze zgodnie z postanowieniami kanonów i wyraźnymi przepisami konstytucji apostołskiej *Provida Mater Ecclesia* (art. 4 § 1 i 2) prawa Świętej Kongregacji Soboru w stosunku do pobożnych

związków i stowarzyszeń wiernych (kan. 250 § 2) i prawa Świętej Kongregacji Krzewienia Wiary w stosunku do stowarzyszeń duchownych oraz Seminariów, przeznaczonych do celów misyjnych (kan. 252 § 3), postanowiliśmy, że wszystkie stowarzyszenia we wszystkich krajach -nawet mające aprobatę biskupią czy papieską - je- żeli tylko odpowiadają warunkom wymaganym od instytutów świeckich, powinny przekształcić się obowiązkowo i niezwłocznie w tę nową formę, zgodnie z wyżej wspomnianymi przepisami (por. nr I). W celu zachowania jednolitego kierownictwa niech będą one zależne od Świętej Kongregacji do spraw Zakonów, przy której został utworzony specjalny Wydział do spraw Instytutów Świeckich.

VI. Polecamy kierownikom i asystentom Akcji Katolickiej i innych stowarzyszeń wiernych, w których tyłu młodych ludzi wychowuje się do życia prawdziwie chrześcijańskiego, a równocześnie do apostołstwa, aby wielkodusznie dopomagali do rozwoju świętego powołania, jeśli ktoś, idąc za głosem Bożym, zapagnie wyższej doskonałości bądź w życiu zakonnym czy stowarzyszeniu życia wspólnego, bądź w instytucie świeckim. Niech udzielają swej pomocy nie tylko zakonom i zgromadzeniom zakonnym, ale także tym naprawdę opatrnościowym instytutom i respektując ich własną dyscyplinę wewnętrzną, wzajemnie korzystają z ich pomocy.

Mocą Naszej władzy wierne wykonanie wszystkiego, co postanowiliśmy tutaj w motu proprio, powierzamy Świętej Kongregacji do spraw Zakonów i innym wspomnianym powyżej Kongregacjom, Biskupom Ordynariuszom i kierownikom stowarzyszeń, w tej mierze, w jakiej dotyczy ich to, o czym mówiliśmy.

Postanowieniom zawartym w niniejszym motu proprio nadajemy moc prawną, uchylając wszelkie przeciwne im zarządzenia.

Dane w Rzymie, u św. Piotra, 12 marca 1948 roku, na początku dziesiątego roku Naszego Pontyfikatu.

[1] Tekst źródłowy: AAS 40(1948), s. 183-286.

[2] Kol 3,3.

[3] 2Mch 1-3.

[4] Por. Ps 103,30.

[5] Por. M t 5, 13; Mk 9, 49; Łk 14,34.

[6] Por. J 15,19.

[7] Por. J 9, 5; 1,5; 8, 12; Ef 5, 8.

[8] Por. M t 13, 33; I Kor 5, 6; Ga 5, 9.

[9] Por. Rz 8, 9.

[10] Por. Pnp 6. 3

[11] Papież powołuje się na Kodeks Prawa Kanonicznego z 1917 roku [przyp. red.]